

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Molenstraat II (Kluisbergen, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2019D89
April 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

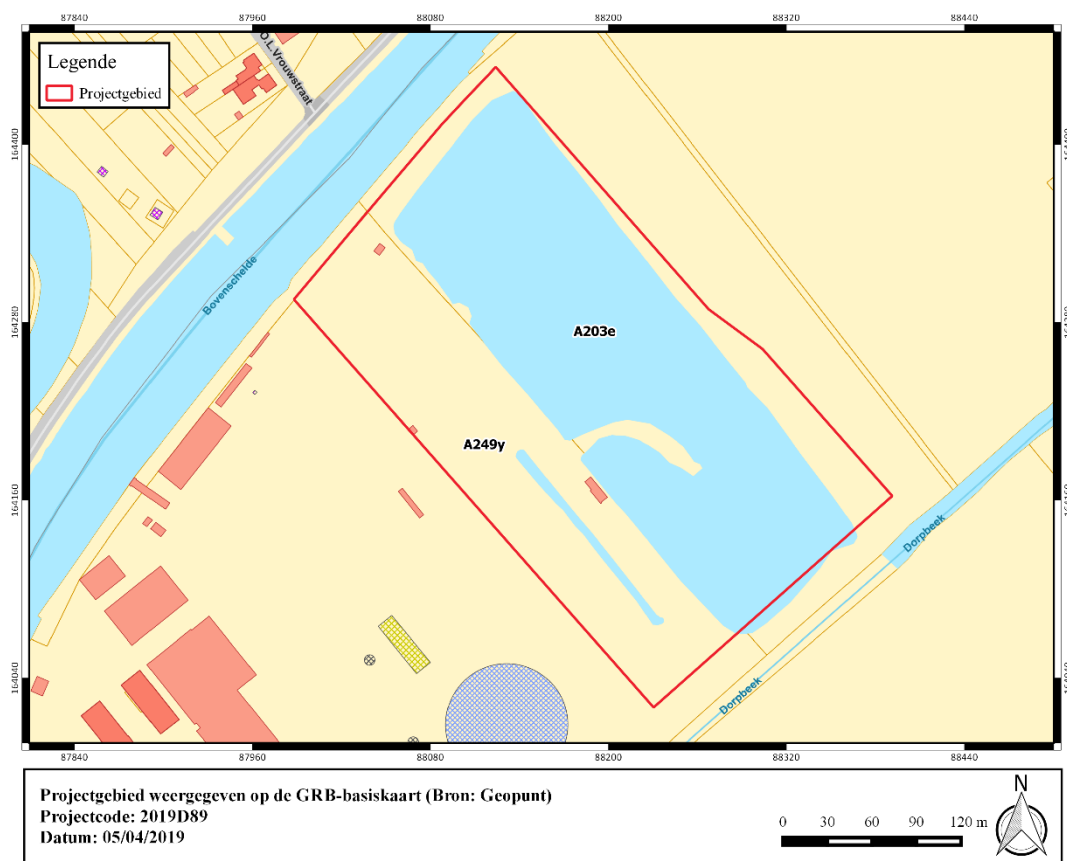

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Mimmo NV Warandestraat 45 8790 Waregem	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert BVBA Ten Briele 14.15 8200 Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Kluisbergen
	Deelgemeente	Ruien
	Postcode	9690
	Adres	Molenstraat 9690 Ruien
	Toponiem	Molenstraat II
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 87809 Y _{min} = 163996 X _{max} = 88500 Y _{max} = 164476
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Kluisbergen, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 249y, 203e Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Molenstraat te Ruien, deelgemeente van Kluisbergen. Het plangebied is ca. 8 ha groot. Er wordt een nieuw industrieel pand gerealiseerd op paalfunderingen. Heden is het onderzoeksgebied grotendeels in gebruik als bassin. Voor het opvullen van dit bassin en het bouwrijp maken van het terrein werd reeds een bekrachtigde archeologienota opgesteld. Hierbij werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de Scheldevallei. Op het DHMV en de Quartairgeologische kaart is duidelijk te zien dat het terrein gelegen is in de stroomvlakte van de Schelde. Ten zuiden van het plangebied bevindt zich een getuigenheuvel waar o.a. de Kwaremont deel van uitmaakt. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van Holocene fluviatiele afzettingen die rusten op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied geen informatie weer over het sediment. Het terrein staat gekarteerd als 'bebouwd'. De bodem rondom het plangebied bestaat uit hydromorfe klei, ook zijn verschillende polygonen 'opgehoogde gronden' gekarteerd. Booronderzoek op belendende percelen heeft aangetoond dat zich op een diepte van 6 tot 10m onder het maaiveld veen bevindt.

Cartografische bronnen wijzen op een ruraal karakter van het plangebied en de omgeving. Op de Ferrariskaart is het hele gebied langs de Schelde ingetekend als een complex van natte weidegronden. Buiten dit meersgebied zijn de terreinen in gebruik als akker, binnen de contouren van het plangebied of in direct nabijheid is geen bebouwing afgebeeld. Gelet de natte situatie was het terrein in het verleden vermoedelijk niet geschikt voor bewoning of bewerking. Uiteraard kunnen subsistentie-activiteiten niet uitgesloten worden. De orthofotosequentie geeft een evolutie weer binnen de contouren van het plangebied. Op het terrein was eens de infrastructuur van de thermische steenkoolcentrale van Ruien gevestigd. Deze infrastructuur wordt in 1958 gebouwd en in de daaropvolgende decennia stelselmatig uitgebreid. Op het luchtbeeld van begin de jaren '70 is het grootste deel van het plangebied reeds in gebruik als koelbekken. Op het luchtbeeld van de jaren '80 is te zien hoe ten westen van dit koelbekken een kolenopslag is ingericht. Op het jongste luchtbeeld is te zien hoe deze opslag reeds is geruimd. De impact van dit koelbekken op het bodemarchief is ongekend, maar zal ongetwijfeld significant geweest zijn.

Op het plangebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. In de ruime omgeving zijn aanwijzingen voor doorlopende menselijke aanwezigheid vanaf het mesolithicum. Ongeveer een halve kilometer ten noordoosten van het plangebied, aan de overzijde van de Schelde, werden bij verschillende onderzoekscampagnes in het kader van de verbreding en vernieuwing van de plaatselijke sluis op de Schelde, materiële resten van menselijke aanwezigheid vanaf het mesolithicum en bewoning vanaf het neolithicum tot in de middeleeuwen waargenomen. Naast resten van bewoning werden ook sporen van crematie en begraving in de Romeinse tijd en begraving in de vroege middeleeuwen onderzocht (CAI 70627, CAI 70895, CAI 71116 & CAI 165481). Resten in het alluvium werden in hoofdzaak aangetroffen in een veenlaag, die zich op enige diepte onder jongere kleiafzettingen bevindt en mede verantwoordelijk is voor een relatief goede bewaring van organische resten. Op circa 1 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied zijn bij verschillende onderzoeken op de site 'Rosalinde' bewoningssporen uit de vroege en late ijzertijd, Romeinse periode en vroege middeleeuwen onderzocht. Bij de opgravingscampagne Ruien Rosalinde werd tevens een finaalpaleolithische vindplaats aangetroffen. Onder meer de horizontale positie van de artefacten en hun stratigrafische ligging in dezelfde laag, steunt de veronderstelling dat de artefacten zich nog in situ bevonden. Daarnaast werd er in de omgeving van het plangebied verspreid lithisch materiaal gerecupereerd (CAI 159870, CAI 159316 & CAI 500411). Eén kilometer ten westen van het onderzoeksgebied werden bij een proefsleuvenonderzoek in 2015 materiële resten gerecupereerd en sporen aangesneden die te

dateren zijn in de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Ook hier werden verspreid over het terrein enkele silexafslagen ingezameld (CAI 215572). Naast onderzoek met ingreep in de bodem wijst vondstmateriaal gerecupereerd bij veldprospecties en toevalsvondsten, in hoofdzaak op menselijke aanwezigheid in de omgeving in de steentijden en Romeinse periode.

Concreet is er ter hoogte van het plangebied, op basis van de landschappelijke situatie en de gekende waarden, een trefkans inzake bewaard archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat in hoofdzaak uit vondstenarcheologie. Inzake sporen van bewoning, begraving of bewerking in het alluvium is de verwachting laag vanwege de waterverzadigde toestand. Het terrein was in het verleden simpelweg te nat. Op basis van bodemkundige gegevens, de huidige toestand en de daarmee gepaard gaande verstoring wordt de kans op relevante kenniswinst bij verder onderzoek, in eender welke vorm, als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Molenstraat te Ruien worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Gelet de grotendeels uitgegraven toestand, de reeds uitgevoerde opvulling en nivellering en de beperkte verwachting inzake bewoning op basis van het landschappelijk kader, worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen.

Ter hoogte van het plangebied kan uitgegaan worden van een reeds grotendeels verstoord bodemarchief. Het koelbekken bereikte een diepte tot ca. 3 m onder het huidige maaiveld. Aanwezige resten zijn bijgevolg reeds vergraven. Landschappelijk bodemonderzoek wijst op de aanwezigheid van veen in de ondergrond op grote diepte. Het is niet zeker in welke mate dit organisch pakket nog bewaard is. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat de aanleg van het koelbekken en de realisatie van de krachtcentrale de voorbij decennia dit veen reeds heeft aangetast. Het koelbekken wordt in het kader van reeds vergunde werken opgevuld en opgehoogd, het omliggende terrein wordt genivelleerd.

Gelet deze verstoorde toestand van de ondergrond wordt bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, als weinig zinvol beschouwd. De kans op kenniswinst bij boringen of proefsleuven wordt als minimaal ingeschat.

Uiteraard dient hierbij de archeologische meldingsplicht in acht genomen te worden, conform artikel 5.1.4 in het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw industrieel pand aan de Molenstraat te Ruien, deelgemeente van Kluisbergen. Het terrein maakt onderdeel uit van de voormalige thermische kolencentrale van Ruien. Het overgrote deel van het onderzoeksgebied was de voorbije decennia in gebruik als koelbekken. Dit koelbekken was uitgegraven tot gemiddeld 3m onder het maaiveld. Logischerwijs kan aangenomen worden dat het bodemarchief grotendeels is verstoord. Bijkomende onderzoeksdaden kunnen in dit geval niet leiden tot wezenlijke kenniswinst.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.